Ч. 99. Чернівці, вівторок дня 7. (19.) мая 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Громадскі вибори в Лужанах.

На першім місци хочемо нинї поговорити о громадских виборах в Лужанах з тої причини, що они були як найкрасшим сьвідоцтвом для тамошної читальнї „Руской Бесїди“. Село Лужани було до недавна (за душпастирства славного о. Дана) зовсїм упослїджене, так що зайшла в остатних часах потреба розвязати раду громадску і настановити там комісаря і секретаря, котрі урядують там уже майже від пів року. Коштує се громаду грубі гроші (що місяця майже 200 зр.) — і таки ще сим великим видаткам не зараз конець буде, бо запанїлі давнїйше жиди не хотять собі дати видерти власть з рук.

Дня 7. і 8. мая відбували ся в Лужанах вибори до ради громадскої в присутности полїтичного комісаря з Кіцманя п. Лукашевича і секретаря старостваЛїнса. На 18 радних вибрано 11 членів, а 6 прихильників читальнї Руской Бесїди, і одного жида. Коли зважимо, що в попереднїй радї було аж сїмох жидів, котрі господарили в селї справдї по жидівски на свою користь, то зрозуміємо, яке значінє мають ті нові вибори громадскі для Лужан. Так спокійне і поважне переведенє виборів, як і то, що на радних вибрано розумних і тверезих читальників, щирих патріотів руских, сьвідчить як найлїпше о тім, який добрий вплив на громаду мала читальня.

Недавний красний виступ сотнї лужаньских читальників перед митрополита о. Чуперковича під проводом п. Дьордїя Мойсюка здивував таких румунїзаторів, як бар. Мустаца і иньші, бо они побачили, що наші рускі читальнї, то не гнїздаворохобників, за яких їх мали, але то товариства з такими чесними цїлями, що заслугують на піддору не лише своїх земляків, але й чужих. Ся манїфестация лужаньскої читальнї сьвідчила не лише о однодушности великої громади читальників, котрих злучила разом одна мета і бажанє осьвіти та добробиту, але й о їх великім тактї та льояльности супроти митрополита, про котрого чули, що хоче бути справедливим для Русинів. А тепер та однодушність і чесні наміри читальників виявили ся і в тім, що ніхто иньший, лише они хотїли подбати й о цїлу громаду вибором чесних радних.

По тих виборах дістали ми зараз з Лужан кілька дописий, в котрих читальники висказували свою радість з виборів і дякували комісареви та секретареви за опіку та нагляд при виборах. Писали, що хотять вибрати начальником ч. Дьордїя Мойсюка, котрий єсть їх проводирем, розумним а щирим. Нарікали на жидів, котрі ходили поміж люди та платили по коронї за голос (дуже тано купували!). Але люди знали, що робити, корони брали і віддавали комісареви, а самі таки голосували на своїх. Жиди вже тодї грозили, що подадуть рекурс против виборів, — отже ми ждали, заким ті сини темноти рекурс зроблять, і о виборах не писали.

І справдї жиди (а й ще може які їх спільники) внесли рекурс против виборів і бідна громада мусить знов зо два місяцї платити комісаря і секретаря та обходити ся без власного начальника і ради громадскої. Не дивота! Коли до недавна в Лужанах панували жиди і самі господарили по свому, то їм мусить бути жаль за тими добрими часами. Коли они перше мали піддору навіть в самім сьвященику о. Данї, то їм тепер трудно погодити ся з думкою, що може і мусить бути инакше, що громада не є для самих жидів, тілько і для християн. Они внесли рекурс.

Не можемо наперед вгадувати, як правительство полагодить сей рекурс, але й від себе висказали би ми просьбу, щоби полагодило єго можливо скоро, бо оплачуванє дорогих урядників громаду руйнує. Але тим лужаньским ґаздам, що так красно тримали ся купи при виборах радних,

Ольга Кобиляньска.

Нїмецка культура, яка здавна панує на Буковинї, і полїтичне верховодство Волохів від кільканайцяти лїт, на довго здержали розвій руской інтелїґенциї на Буковинї. Рускі родини інтелїґентні понїмчили ся або зволощили ся, а через те й духове, питоме руске житє не проявляло ся довго таким рухом, якого треба би сподївати ся по частинї руского народу, чисельно найбільшого на Буковинї. Ледви в остатнім десятку лїт поміж буковиньскими Русинами зазначив ся живійший рух, котрий певно чим раз далї буде рости. Таланти на ріжних полях, отже й на лїтературнім, починають звертати ся в бік Русинів і працюють для Русинів, через що у тих вступає надїя на нове житє.

Серед таких буковиньских обставин **Ольга Кобиляньска**, котрій — на мою думку — поміж теперішними нашими писательками належить ся безперечно одно з перших місць, була би рішучо стала писателькою нїмецкою, а не рускою, як би не щасливий припадок знакомства з двома сьвідомими Русинками, Софією Окуневскою і Наталею Кобриньскою.

Свої молодечі працї, повні фантазиї, писала Кобиляньска лише по нїмецки, а почала она писати ще молодою дївчиною лїт 13 до 14; — по руски писати не приходило їй тодї анї на думку. Хоч батько єї виступав завсїгди яко Русин (доказом того н. пр. церков в Кімполюнзї, поставлена єго жертвами і заходами), але в домі єго в Кімполюнзї, як в иньших домах руских, панувала сильна нїмеччина, а поза домом ще більша. Не маючи руских книжок до читаня, молода талановита дївчина розвивала свій ум майже виключно на нїмецких книжках, нїчо не зобовязувало єї почувати ся Русинкою і по руски тодї навіть не потрафила би була писати, бо руской мови учила ся лише кілька місяців, а й взагалї всї школи єї, які покінчила, то чотири нормальні кляси. Она самоучка; всю иньшу, широку осьвіту набула з часом сама.

В роцї 1881. пізнала Софію Окуневску (тепер жінку д-ра Вяч. Морачевского). Єї батько прийшов до Кімполюнґа яко повітовий лікар. Приязнь з сею осьвіченою дївчиною), котра відтак складала іспит зрілости в руской ґімназиї у Львові), і знакомство з писателькою Наталею Кобриньскою, своячкою С. Окуневской, мало рішучий вплив на думки Кобиляньскої. Они обі звертали єї увагу на добрих писателїв і на „справу жіночу“; они обі намавляли єї писати по руски. В ті часи Кобиляньска пізнала твори Софокля, Шекспіра Дрепера, Бокля, Спенсера, Біхнера, Дарвіна, Гердера, Гайне (котрий дуже припав їй до вподоби), пізнїйше Нїцше і и. Твори Данця Якобзена зробили на ню найбільше вражінє; з руских — твори Мирного, Вовчка і Федьковича. Нїцше, котрого читала остатними роками (слїди сеї лектури находимо і в *Царівнї* і в гуморесцї *Він і она*), навчив Кобиляньску брати сьвіт фільозофічно, звернув єї увагу на стиль і взагалї, можна сказати, мимо своїх чудацтв та брутальности супротив женщин, настроював єї сильно та відважно.

Від часу знакомости з С. Окуневскою і Н. Кобриньскою писати по руски — стало для Кобиляньскої якимсь прекрасним і, здавалось їй, недостижимим ідеалом. Була майже на скрізь Нїмкиня, а тепер з цїлою силою своєї молодої душі взяла ся вчити ся руской мови і писати по руски, не признаючи ся притім нїкому, що хоче бути рускою писателькою, бо того наміру був би нїхто їй не похвалив, — притім без поради і помочи, котрої від нїкого не могла сподївати ся, тим більше, що сама свому талантови не довіряла. Взагалї обставини житя мало спрняли спокійному розвоєви таланту у Кобиляньскої і тому то mutatis mutandis она з таким жалем пише про них в *Царівнї*.

Кобиляньска вихована в горах, — звідси і такі пречудні описи гір в єї творах, н. пр. в нарисї *Битва*. Родила ся в Ґурагуморі 27. листопада 1865 р., кілька лїт жила в Сучаві, відтак в Кімполюнґу, куди прийшла 8-лїтною дитиною, а пробула там около 15 лїт. Батько єї був там секретарем при старостві. Маломіскі обставини, маленька міска бібліотека з нерускими творами, ґерманїзация і клопоти житя творили зачароване коло, з котрого молода, вражлива, високолетна душа даремно силувала ся видобути, щоб не змарнїти перед часом разом із своїми таєними думками і мріями. Хиба прекрасна гірска околиця мала спасенний вплив на розбуджену уяву молодої писательки. Знакомство з Софією Окуневскою тягнуло ся лише до 1887 року, коли та виїхала на науку до Швайцариї. Пізнїйше видали ся хиба підчас ферий.

В р. 1889. батько О. Кобиляньскої пішов в

ми скажемо коротке слово: „Найшли ся ви красно і чесно при виборах і спокійно вибрали свою старшину, витривайте ви ще тих кілька неділь так само спокійно і чесно, не тратьте духа, а коли би прийшло ся ще раз вибирати, то тримайте ся разом і виберіть знов таку саму раду, як тепер, бо так людям розумним годить ся. Довгі часи село упадало, отже тепер годї відразу его піднести! Покажіть, що читальня може!“

Що пишуть про Буковину.

„Ґерманїзация поступає у нас чим раз скорійше. З конституциї користають лиш ті, що суть при власти, т. є. Нїмцї та жиди. Они в староствах, они в судах і в урядї податковім, они на почтї і при стаднинї військових коний, они управляють релїґійним фондом, они й в промислї і в торговли, они у всїх школах і по секретариятах громадских, — словом: они рядять Буковиною, длятого і язик нїмецкий займає у нас так верховладне становище, що без него нїгде рушитись не можна. Нїмецкого язика вчать примусово хлопа в народних школах, язик же руский не знає ся Нїмцями та жидами, що при якій-такій власти, а если Русин упімне ся о свою бесїду в ц. к. урядї, то набере ся не тілько глуму і шикани, але часто і ганьби“.

Оттак написав якийсь Буковинець нїби з Чернівцїв до *Дѣла* (гл. число 99). Нїгде правди дїти, ґерманїзация в нас таки есть, не така вправдї страшна, як еї змалював дописуватель *Дѣла*, але есть. І як би урядовою мовою для цїлої Буковини на місце нїмецкої могла стати руска мова, так як есть польска в Галичинї, то ми перші з цїлої сили повстали би против пануючого нїмецкого язика в руско-волоскім краю. Ба! але надїї на се тепер нема; Волохи так само хотїли би, щоби їх мова була урядова для цїлого краю, а на се ми не згодились би.

Справа мов на Буковинї не нова: о нїй говорило ся богато в буковиньскім соймі і ми о нїй писали також недавно в 29. і 30. числї *Буковини* с. р. Там і вичислені всї трудности для переведеня повної рівноправности язикової в краю, там і зазначено на підставі статистичних даних факт, що знанє одної з краєвих мов, чи рускої чи волоскої, есть у буковиньских урядників майже правилом. „Глум і ганьба“ за руску бесїду по урядах, про які згадує дописуватель, належать — кажемо се з цїлою певностию — хиба до поодиноких рідких випадків, які і в найлучшій адмінїстрациї трафляють ся. Буковиньске правительство остатними часами зобовязало своїх урядників, що мусять знати кромі нїмецкої одну з краєвих мов, і урядники справдї учать ся (по руски учить інспектор Ом. Попович) — а сї змаганя правительства на кождий випадок заслугують на призванє. Що-до иньших урядів нам не лучало ся чути, щоби Русин в них за руску мову почув ганьбу і глум. Знаємо, правда, одного такого урядника в Кіцмани, але то Поляк, а не Нїмець... Нїмцї не знїмчили нам і Волохам анї одного села, хоч уже звиш сто лїт урядують на Буковинї по нїмецки. Взагалї легко накинути ся на ґерманїзацию і не без рациї можна вичислити еї шкоди чи то для нас чи для Волохів, але усунути еї і натомісць поставити щось таке, з чого би і Русини і Волохи були рівно вдоволені, незвичайно трудно, а як на тепер, то й неможливо.

Але ґерманїзация есть і хто їй найбільше піддає ся, добровільно, у себе в родинї і в товаристві, не силуваний нїким, то—Русини... Жаль сказати, але то факт! Волохи і Поляки жиють же серед тої самої нїмецкої атмосфери на Буковинї, що й ми; а чому-ж до нинїшного дня Волохи мають численну інтелїґенцию волоску, а Поляки — польску мимо нїмецких урядів, шкіл і т. п.?... Бо се частини народів уже сьвідомих, патріотичних, котрі не асимілюють ся зараз, так як ми в Росиї з Москалями, а в Австриї з Нїмцями, Поляками та Мадярами! Безхарактерність народну чи недозрілість руску, про яку ми недавно писали, видко найбільше в тім перениманю чужої мови і щоденнім еї уживаню, як би своєї рідної. З роду Русини, в котрих дома не почуєш рускої мови, котрі й самі говорять та пишуть мало коли по руски (тай то зле), котрих можна сьміло уважати Нїмцями або Волохами, лише тодї признають ся до нас, коли титулом свого руского походженя можуть мати претенсиї на якісь рускі посади. Се факт такий частий, а такий сумний, що годї его не брати на карб безхарактерности народної і не пятнувати прилюдно.

Так есть! Ґерманїзация тут нї при чім, коли осьвічений Русин сам добровільно стає Нїмцем і всю родину ґерманїзує, до всїх урядів пише по нїмецки, як се водить ся на Буковинї. Перше самі у себе дома усуньмо нїмеччину, а відтак думаймо, як би еї усунути з урядів, шкіл і т. п.

На доказ, як у нас ширить ся ґерманїзация, подає допистуватель *Дѣла* чутку, що директором рускої ґімназиї в Чернівцях мають іменувати Нїмця п. Фавстмана. Тут є велике непорозуминє, бо поправдї не для одної (першої) кляси рускої ґімназиї мають іменувати директора, лише для цїлої низшої нїмецкої ґімназиї, яка отворить ся в Чернівцях в осени разом з рускою паралелькою. Значить, коли би п. Фавстман став директором (а він чоловік справедливий, педаґоґ знаменитий і руску мову знає добре), то він був би директором спільним і для чотирох кляс нїмецких і одної рускої. Коли рускі паралельки розвинуть ся в повну ґімназию, тодї певно дістануть свого директора Русина, а можливо, що й скорше дістануть свого педаґоґічного управителя. П. Фавстман нам нї брат нї сват, але коли має найлучшу кваліфікацию на директора, то ми й овшім! раді, що такий чоловік буде вести до часу руску ґімназию.

З галицких руских ґазет Русини не могли би набрати найменьшого вірного понятя про буковиньскі відносини; они так мало познакомлюють їх з житєм чверть мілїона своїх земляків в другім краю, як би ті справдї не числили ся до Русинів. А коли й помістять часом яку допись з Буковини, то все з неї видко або нарочне перекручуванє фактів і фальшиве осьвітленє їх, або — злобу, що походить із власного інтересу..

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 18-го мая 1896.

Тіснійші вибори до львівскої ради міскої відбули ся в пятницю, дня 15-го с. м. Вибрано вісьмох радних. Голосувало 3.772 виборцїв (о 1.346 меньше, як при загальних виборах в лютім). Карта комітету міщаньского побідила, бо віддали еї 1.926 виборцїв, значить 39 понад абсолютну більшість. Иньші комітети мали: загальний 503, міский 370, католицкий 222, реальностий 193, руский 91. О скілько можна тепер судити, вийшли певно на радних: Бик, архитект Цибульский, директор банку Мариновский, кравець Мозер, проф. Рошковский; непевний вибір переплетника Ґетріца, кравця Кордиса і купця Бачевского. — З Русинів піддав ся тіснійшому виборови др. Дамян Савчак, котрого взяли на лїсту комітети міский, загальний, реальностий і руский. Позаяк міщаньский комітет побідив, а не взяв д-ра Савчака на свою лїсту, то др. Савчак перепав.

З „Просьвіти“. На засїданю головного виділу з дня 5-го с. м. рішено подякувати вдові

пенсию і перенїс ся на власний хутір в селї Димка в серетскім повітї. Село — правдива пустка без товариства осьвічених людий, без гір і гірских лїсів — ще гірше не сприяло писаню, а своєю одностайностию доводило до розпуки.

Аж з кінцем року 1891. перенесла ся родина Кобиляньских в Чернівцї, між „люди“ — що так дуже було потрібне для нашої писательки.

Перша проба, ще з Кімполюнґа, представити ся Русинам яко писателька, не повела ся їй, а навіть принесла їй гірке розчарованє. Написала она 1886 року *Людину*. Була се спершу зовсїм коротенька новелька і мала иньший заголовок. Н. Кобриньска приняла еї до альманаха *Перший вінок*, але Ів. Франко, котрий порядкував сей альманах, не найшов у нїм місця на твір молодої, незнаної писательки, — і тим, певно не хотячи, незвичайно гірко розчарував еї. Ту саму новельку, Кобиляньска відтак продовжила і післала „на пробу“ до нїмецкої часописи An der schönen blauen Donau. Там еї не принято, але відповідь, яку Кобиляньскій прислав редактор Мамрот, додала їй довіря в свій талант і відваги на довгі часи. Мамрот найшов в еї оповіданю „незвичайно цїкаву тему, знамениті епізоди, справедливий погляд на справи і оригінальні думки“, лише вважав, що оповіданє за довге. Давав авторцї ради, що має читати, і заохочував, не покидати пера, одним словом був першим чоловіком, що еї поучав. як брати ся до писаня і робив уважною на добрі і злі прикмети лїтературного твору. Лист сего Нїмця нагородив авторцї перше розчарованє у Русинів. Ведена вже власним чутєм, Кобиляньска поправила сама оповіданє, скоротила, і переклавши на руске, післала его з Кімполюнґа в редакцию *Правди* в р. 1888. Тїшила ся, що за порадою Нїмця вже може Русинам подати твір „порядний“. Але склало ся знов лихо; редакция *Правди* відослала Кобиляньскій повість з заміткою, що она не вміє рускої мови та з порадою, щоби вчила ся еї... Рада була добра, але гірка і не в пору... Огірчена до крайности, кинула Кобиляньска *Людину* у столик і стала писати *Царівну*. Аж в осени року 1892. післала *Людину* в редакцию *Зорі*, котра й видрукувала сю повість, — правда, не зараз, бо аж в р. 1894. Та повість звернула загальну увагу на молоду писательку і хоч не доводило ся менї читати де критику сего твору (у нас о критику так трудно!), але чути признаня для авторки можна було нераз. Перший виступ Кобиляньскої у Русинів по ріжних перепонах повів ся.

Повість *Царівна* має також свою історию. Она почата ще в Кімполюнґу в р. 1888 і писана з причини некористних обставин з довгими перервами, в Кімполюнґу і в Димцї, а викінчена остаточно 1895 р. в Чернівцях. Єсть се друга більша праця Кобиляньскої, заслугуюча після своїх прикмет на назву психольоґічної студиї. Звала ся давнїйше *Лѣореляй* і призначена була до альманаха, який Олена Пчілка думала видавати 1891 року, але не видала. В *Буковинї* подаємо сю повість в остатній редакциї.

Менші, друковані вже твори О. Кобиляньскої, суть такі:

Natur, новеля, написана в Кімполюнґу 1888 року, друкована по нїмецки в Neue Zeit в Штутґардї р. 1895.

Жебрачка, нарис, писаний в Кімполюнґу 1887 чи 1888 року, друкований в „Буковинї“ 1895 р. ч. 39.

Банк рустикальний, нарис, писаний в Димцї, друкований в „Недїлї“ 1895 р. ч. 13.

Мужик, нарис, писаний в Димцї, друкований в „Буковинї“ 1895 р. в ч. 84.

Час, нарис, писаний в Чернівцях, друкований в „Буковинї“ 1895 р. ч. 33.

Він і она, гумореска, писана в Чернівцях 1892 р., друкована в „Недїлї“ 1895 р. в чч. 21 і 22.

Phantasie impromptu, писана в Чернівцях 1894, друкована перше по руски в „Зорі“ 1895 року, а по нїмецки в Wiener Mode також 1895 р.

Битва, нарис з природи, писаний в грудни 1895 р., друкований в „Буковинї“ 1896 р. в чч. 77 — 80.

Дещо про ідею жіночого руху, відчит на зборах Товариства руских жінок в Чернівцях 14 жовтня 1894 (відбитка з „Народа“ в Коломиї).

Кромі того є ще у Кобиляньскої кілька готових праць, нїгде не друкованих.

В Кобиляньскої, яко писательки, вдача наскрізь поетична, незвичайно вражлива, повна мрій і туги, поважна, глубоко відчуваюча як красу житя, так ще більше грубости его, именно ті, що дотикають ся безпомічної, самітної женщини серед наших прикрих обставин житєвих і това-

по Омелянї Огоновским за подароване бібліотеки покійного, — і принято 24 нових членів. — На засїданю з дня 12-го с. м. рішено помістити в календари за 1897 р. житепись пок. епископа Пелеша; рішено упросити п. А. Березиньского, редактора „Правди“, щоби зладив вибір поезий Руданьского з короткою житеписею для виданя їх товариством; відчитано письмо з Гаїв, в котрім громада дякує за вислане вандрівного учителя; принято до відомости, що відбули ся вже люстрациї в громадах: Солонка, Жиравка, Товщів, Вовків, Дмитровичі, Гаї, Чижиків і заснували ся читальнї в Жиравцї, Товщові, Вовкові, Чижикові.

Все перепони. Концесия на будову електричного трамваю має небавом надоспіти до Чернівцїв і так можна би скоро почати з роботою, як би... Чернівцям вело ся, але їм не веде ся; хочуть зробити колись щось доброго, то найдуть зараз якісь перепони. Так і у сїм випадку. Мінїстерство зелїзниць позволило на будову електричного трамваю в Чернівцях під услівем, що шини під трамвай доставить австрийска фірма. Однак жадна австрийска фірма не може за так короткий час їх виготовити. Тому удала ся спілка, котра має будувати той трамвай, до мінїстерства з просьбою о залишене того услівя. Надїймо ся, що мінїстерство з огляду на обставини увзглянднить ту просьбу.

Прецїнь раз. В нашій фінансовій дирекциї була раз ческа ера. За тих часів приходило все з Чех, як люди так і н. пр. мундури для стражників скарбових. Дармо жалували ся на те буковиньскі кравцї. Під конець минувшого року, коли минула та ера, зробила черновецка спілка кравцїв рішучий крок і подала до мінїстерства фінансів відповідну петицию. Сими днями наспіла вкінци вдоволяюча відповідь, що на слїдуючий раз при зрештою рівних услівях передасть ся виріб мундурів для фінансових стражників буковиньским кравцям.

Каса для рільничих спілок в Австриї. Мінїстерияльний віцесекретар др. Ертль мав оногди на зборах делеґатів нїмецкої секциї культурної ради краєвої в Чехах відчит і сказав, що мінїстер рільництва ґр. Ледебур з тих 10 мілїонів зр., котрі дістане з інвестицийного фонду рільничого, оберне значну частину на засноване каси для рільничих спілок, Таке саме зробило недавно тому й пруске правительство.

Засуд на смерть запав сими днями в Станїславові. Перед тамошним судом присяжних вела ся карна розправа против Федора Грицака, 25-лїтного селянина, обжалованого о убійство власної жінки. Федір Грицак оженив ся перед двома роками в Краснім коло Делятина з сиротою Явдохою і замешкав в еї хатї. Вже в початках проявила ся між ними незгода, бо Федір нїчого не робив, піячив і тратив маєток чесної і роботящої жінки, а в додатку бив еї. Дійшло до того, що Явдоха не хотїла з ним жити і Федір пішов на якийсь час до роботи в горах до Ворохти. Коли вернув до села, мешкав якийсь час у своеї матери і волочив ся без дїла. Дня 10-го марта с. р. зайшов він до хати своеї жінки в ночи і тут наставав на неї, аби его знов приймила до себе. Жінка не хотїла на то пристати і тодї розлючений Федір задушив еї, а хотячи укрити убійство, всунув еї до печи і поставив коло неї миску з глиною, а відтак розвалив цїлу піч, аби здавало ся, що Явдоху задушило як она піч лїпила. — Обжалований признав ся при розправі до вини і трибунал засудив его на шибеницю. Се вже третий з ряду засуд на смерть підчас теперішної періоди карних розправ в Станїславові.

Модна технїка. Минає рік, як докінчено будову промислового музея в Чернівцях і той одноповерховий будинок зачинає вже тепер—валити ся. По сторонї до улицї Лїлїйної бачимо кілька дуже значних шпар, котрі з кождим днем ширшають. Коло музея будують тепер великий будинок національного банку, котрий має ся оперти власне о ту попукану стїну музея. Завдяки модній технїцї можуть черновецкі мешканцї дочекати ся одного гарного дня сумної катастрофи, а панове куратори музея можуть собі поґратулювати до скорого викінченя будови, а ще скоршого валеня еї.

Нещасливий випадок. З Монахова в Баварий доносять, що артист-маляр Боллер, котрий працював над величезним образом Татр, впав з руштованя з висоти другого поверха і тяжко покалїчив ся. Лікарі обавляють ся о его житє. Боллер малював також знану панораму Рацлавицї, що була на виставі львівскій 1894 року.

З польского театру. Гостячий в Чернівцях польский театр представив в недїлю 3-актову комедию Czy trzeba powiedzieć?, а сегодня в понедїлок яко послїдне представлене комедию Балуцкого Flirt і пятий акт з Шіллера „Розбійників“.

Живий небіщик. Одна росийска ґазета пише о такій пригодї, що лучила ся в уфимскій ґубернії: У сьвященика села Богородское, а відтак в урядї громадскім зголосив ся недавно селянин з того села Іван Тімохін, котрого яко небіщика похоронено ще перед 5 лїтами. І смерть і похорон були записані в громадских книгах, а сам Тімохін так оповідав свої „посмертні“ пригоди: Я занедужав і за кілька днїв помер. Памятаю дуже добре, як мене обмили, убрали і положили до домовини. Памятаю сьпів сьвященика і плач жінки та дїтий. Я знав, що мене мають поховати, але я не міг нї крикнути нї порушити ся. Вкінци занесли мене на кладовище, але що гріб не був ще готовий, лишили мене грабарі в домовинї, а самі пішли на обід, з тим наміром, що по обідї докінчать гріб і похоронять мене. Коли я остав сам на кладовищи, пробудив ся і натиснув на віко домовини, на скілько у мене сили було. Слабо прибите віко відскочило. Я вийшов з домовини, але бояв ся вертати до села, бо там були би мене взяли за упира або чарівника. Отже я замкнув домовину і пішов до лїса, де пересидїв ніч, а рано пустив ся в сьвіт за очи. За тих кілька лїт був я в многих селах і містах, наймав ся на роботу і поводилось менї всїляко, зле і добре, але все таки маркотно менї було між чужими, я тужив за своїм селом. Впрочім, закінчив простодушний селянин, говорити, що хотїти а без пашпорту чоловік не може жити. Живого небіщика заведено до его села, де від разу пізнали его: жінка, свояки, сусїди і ті, що его перед 5 роками ховали. Справа вияснила ся і Тімохіна знов вписано між жиючих.

Держава австрийска має 9.022 урядників XI-ої ранґи, 8.252 десятої, 8.381 девятої, 3.205 осьмої, 1.946 семої, 713 шестої, 203 пятої, 37 четвертої, 20 третої, 10 другої, 1 першої ранґи. Є отже разом 31.790 урядників державних.

Дрібні вісти. З нагоди своеї інсталяциї дає впр. митрополит Чуперкович завтра в вівторок велику вечеру. — Бувший францускій мінїстер заграничних справ Флюранс зробив росийскому цареви проєкт, вибудувати канал з Петербурга до Херсону. Кошта обчислено кругло на 500 мілїонів франків. Цар прихильний тому проєктови. — Іспити на учительок ручних робіт розпічнуть ся в Станїславові дня 9-го липня с. р.

Померли: в Пештї Катерина Андраші, вдова по австро-угорскім мінїстрі заграничних справ; — в Кракові ґр. Леон Дїдушицкий в 38-ім роцї житя.

рисских: притім бистроумна і горда в добрім значіню сего слова. Препишні лїричні, романтикою закрашені сцени ідуть в еї творах в суміш із сценами, писаними реалїстично, зовсїм так, як діє ся і в житю. Велике очитанє і богатство незвичайно глубоко передуманих рефлексий при великій масї нїжного чутя надає еї творам, як н. пр. *Людина* і *Царівна*, характер студий психольоґічних. Незамужна і незаможна женщина, поневіряна обставинами, „грубостями“ житя, сама безпомічна аж до роспуки, сей улюблений авторкою а так часто подибуваний в нашім житю тип, находить в Кобиляньскій оборонницю, цїлим серцем відчуваючу недолю житя такої женщини. Еї *Людина* і *Царівна* то найкрасші докази за допущенем женщин до тих занять, в котрих они могли би найти цїль житя і способи удержаня на випадок незамужности. Жінка „свого мужа“ все ще тїшить ся у нашім товарискім житю більшою повагою, як незамужна женщина, хоч би й яка талановита, осьвічена і заслужена. В оборонї тих поневіряних невинно істот Кобиляньска добуває із арсеналу серця саму найвлучнїйшу зброю і побиває нею насьмішливого противника.

Еї менші новелї і нариси — то правдиві поезиї в прозї. Така *Битва* — то незрівнаний опис гірскої природи, повен такого щирого поетичного чутя і величі, що заставляє нас неложно тужити за погибшими пишними смереками, немов за хоробрими вояками, що лягли на полї битви. Все там жиє, стогне, плаче і кровю підпливає, — вся природа, почавши від столїтної смереки аж до здоптаної трави та роздавленої ягоди.

Ту ненаглядну, гірску природу, змальовану з правдивим артизмом, находимо і в нїмецкій новелї Natur, котрої натуралїстичний сюжет, прибраний у таку масу гірскої краси, овіяний таким поетичним воздухом і теплом, що забуває ся деякі прикмети дуже сьміло вибраної теми. Все там „природа“, не лиш та, що ми еї звемо мертвою, але й та, що має подобу і страсти людскі.

Ту саму поетичну душу авторки і вже сильно розвитий дар писаня, сьвідомий того, чим може робити вражінє, находимо і в прочих згаданих дрібних творах, н. пр. в прекрасно обдуманій і оріґінально обробленій гуморесцї *Він і она*. Ті дрібні твори, видані разом, дали би збірник нещоденних поезий.

В Ользї Кобиляньскій буковиньска Русь, зовсїм не богата на письменників, зискала силу першорядну, осьвічено всесторонно. і вправну, котра певно здобуде собі загальне признанє і значінє, яке їй по справедливости належить ся.

Дякуючи впв. п. О. Кобиляньскій, котру редакция *Буковини* числить до своїх найлучших помічників, ми від завтра почнемо подавати нашим читателям еї повість *Царівна*, котра певно найде собі богато прихильників і прихильниць.

Осип Маковей.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 18-го мая 1896 року.

Відень. Цїсар вернув сюди сегодня зраня о 4-ій годинї, і поїхав впрост до замку в Ляйнц, щоби відвідати хорого архикнязя Кароля Людвика.

Відень. Після донесень часописий, між ними й Fremdenblatt-у, погіршив ся стан архикнязя Кароля Людвика. В полудне приняв архикнязь передсмертні сьв. тайни.

Відень. На сегоднїшнім засїданю ради державної розпочали ся наради над катастром ґрунтовим.

Будапешт. В угорскім соймі відповів президент мінїстрів Банфі на інтерпеляцию в справі спаленя угорскої хоругви в Білгородї, що анї він анї мінїстер заграничних справ не мають відомости о якійсь ображаючій Мадярів нотї. Сербска амбасада не одержала від свого правительства такої ноти. Палата приняла ту відповідь до відомости.

Петербург. Царска пара і велика княгиня Ольга відїхали вчера вечером до Москви на коронацию.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з урядженем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.). худоби, збіжа в соломі і в зернї — подаю кождому потрібні пояснення. — *Корнило Салабан*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Роґізні що місяця. Передплата, платна в Роґізні, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Роґізні, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

1. рочник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів а зверх 120 забавних приказок і много иньшого. Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. рочник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Двірничука зробив ся Василь Дворницкий і які він пригоди мав, що ся свого роду відцурав.“ Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. рочник „Д. Р.“ містить так само як і другий рочник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як визволювали Сорохан і Громко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по нїмецки“). Цїна цїлого рочника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. рочник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого рочника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

5. рочник „Д. Р.“ містить окрім всїляких порад для всїх ще і 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ретельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. рочник Д. Р. містить забавну повіст: „Петро Фостик і его син Фостович“.

Цїна 6 рочників разом з рек. пересилкою 6 зр.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{35}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.